

Hr. Geir H. Haarde, forsætisráðherra
Stjórnarráðshúsinu við Lækjartorg
Reykjavík

Reykjavík, 1. desember 2008

Kjararáði hefur borist bréf forsætisráðherra dagsett 21. nóvember 2008.

Í bréfinu er þess óskað, með vísun til 1. mgr. 10. gr. laga nr. 47/2006 um kjararáð og 5. gr. starfsreglna kjararáðs, að erindið, sem skrifað er fyrir hönd ríkisstjórnarinnar, verði tekið til meðferðar. Í bréfinu er bent á, að hin alþjóðlega fjármálakreppa og hrun íslensku bankanna hafi haft víðtæk áhrif hér á landi. Eru síðan raktar afleiðingarnar, eins og þær horfa við ríkisstjórninni. Segir í bréfinu, að við þessar aðstæður vilji ríkisstjórnin ganga á undan með góðu fordæmi og sýna vilja ráðherra og annarra hátt launaðra ríkisstarfsmanna til að axla hluta af byrðunum. Tilmæli ríkisstjórnarinnar til kjararáðs séu því þau, að kjararáð ákveði tímabundið, þ.e.a.s. út árið 2009, launalækkunar á bilinu 5-15% hjá þeim, sem undir ráðið heyra. Tekið er fram, að ríkisstjórnin áformi að hefja viðræður við hálaunahópa hjá ríkinu um svipaðar tímabundnar lækkunar.

Kjararáði er ljóst, að hrun íslensku bankanna og hin alþjóðlega fjármálakreppa hafa haft og munu hafa mjög alvarlegar fjárhagslegar afleiðingar fyrir allan almenning og ríkissjóð. Líklegt er, að áhrifin á launaþróun verði veruleg. Nú þegar liggur fyrir, að raungildi launa hefur lækkað og mun lækka enn meira á næstunni.

Kjararáð er sjálfstæð stjórnarsýslunefnd, sem í störfum sínum er bundin af lögum um kjararáð nr. 47/2006 og stjórnarsýslulögum nr. 37/1993. Verkefni kjararáðs er að ákveða laun og starfskjör þeirra sem tilgreindir eru í 1. gr. laga um kjararáð, með þeirri undantekningu sem felst í lögum nr. 88/1995 um þingfararkaup alþingismanna og þingfararkostnað. Ber ráðinu við launaákvæðanir að gæta þess samræmis sem tilgreint er í 8. gr. laganna. Samkvæmt 1. mgr. 10. gr. skal ráðið taka mál til meðferðar þegar því þykir þurfa og ætíð ef orðið hafa verulegar breytingar á þeim launum, sem höfð skulu til viðmiðunar samkvæmt lögnum eða á störfum þeirra, sem úrskurðarvald ráðsins tekur til. Samkvæmt 2. mgr. 10. gr. er ráðinu skylt að meta, eigi sjaldnar en árlega, hvort tilefni sé til breytinga á starfskjörum sem ráðið ákveður. Í 5. gr. starfsreglna kjararáðs segir meðal annars, að ráðið taki mál til meðferðar ef erindi berst frá einstökum ríkisstarfsmönnum eða hópum, frá einstökum ráðuneytum, eða ef kjararáð hefur frumkvæði að því að endurskoða mál einstaklinga eða hópa.

Áður en bréf forsætisráðherra barst, hafði kjararáð þegar hafið athugun á því hvort rétt væri að beita ákvæði 1. mgr. 10. gr. laga um kjararáð og hvort efni væru til breytinga á þeim launum og starfskjörum sem kjararáð ákveður, að teknu tilliti til þeirra réttarheimilda sem kunna að setja skorður við slíkum breytingum, þar á meðal ákvæða 2. mgr. 9. gr. stjórnarskrár um greiðslur til forseta Íslands.

Í 8. gr. laga um kjararáð segir, að við úrlausn mála skuli kjararáð gæta innbyrðis samræmis í starfskjörum þeim, sem það ákveði og að þau séu á hverjum tíma í samræmi við laun í

Þjóðfélaginu hjá þeim, sem sambærilegir geti talist með tilliti til starfa og ábyrgðar. Við ákvörðun launakjara samkvæmt 4. gr. skuli kjararáð sérstaklega gæta samræmis milli þeirra og þeirra kjara hjá ríkinu, sem greidd séu á grundvelli kjarasamninga annars vegar og ákvarðana kjararáðs samkvæmt 3. gr. hins vegar. Kjararáð skuli ætíð taka tillit til almennrar þróunar kjaramála á vinnumarkaði.

Af lagaákvæðum um kjararáð sem vísað er til að ofan og lögskýringargögnum verður ráðið, að kjararáði er ekki ætlað að vera stefnumótandi um kjarapróun í landinu.

Eins og að framan greinir er kjararáð bundið af ákvæðum stjórnisýslulaga nr. 37/1993 um meðferð mála og ber því meðal annars að tryggja, að mál séu nægilega upplýst áður en ákvörðun er tekin eða úrskurður felldur, sbr. og 6. gr. laga um kjararáð. Í samræmi við þetta hefur kjararáð kappkostað að afla eins áreiðanlegra upplýsinga og kostur er um launaþróun í þjóðfélaginu áður en úrskurðir eru felldir um almennar launabreytingar, auk samanburðar við laun sem greidd eru fyrir önnur störf, þegar um laun fyrir einstök störf er fjallað.

Í ljósi þess að skammt er liðið frá því að efnahagsáfallin dundu yfir, kjarasamningar hafa ekki verið endurskoðaðir og traust gögn um launaþróun síðustu tveggja mánaða liggja ekki enn fyrir, telur kjararáð ekki lagaskilyrði til að fella nýjan almennan úrskurð um laun og starfskjör þeirra, sem úrskurðarvald ráðsins tekur til. Kjararáð mun eins og endranær fylgjast með þróun kjaramála og taka málið upp þegar upplýsingar liggja fyrir, sem gera það skylt.

Svarbréf þetta var samþykkt á fundi kjararáðs þann 1. desember 2008.

Virðingarfyllst,
f.h. kjararáðs

Guðrún Zoëga
formaður